

การพัฒนาและการประเมินระบบการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ประทีน เลื่อนจำรูญ¹ พิสิฐ เมธาภักดิ์² และ ไพโรจน์ สติรยากร³

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและประเมินระบบการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา กลุ่มเป้าหมายในการเก็บข้อมูลเพื่อประเมินรายการหลักความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม และสร้างเครื่องมือหาหัวข้อฝึกอบรม ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชนในภาคใต้จำนวน 42 คน และหาประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมหัวหน้าแผนกวิชาเพื่ออบรมวิทยากรวิสาหกิจชุมชน โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับหัวหน้าแผนกวิชาจำนวน 9 คน ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ระบบการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1 จัดทำรายการหลักความต้องการจำเป็นฝึกอบรม ส่วนที่ 2 พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมหัวหน้าแผนกวิชาเพื่ออบรมวิทยากรวิสาหกิจชุมชน ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของระบบการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชนของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินรายการหลักความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชนในภาคใต้ ที่มีผลการประเมินความต้องการอยู่ในระดับมากขึ้นไป มีจำนวน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเขียนแผนธุรกิจ 2) ด้านทักษะและเทคโนโลยีช่างชุมชน 3) ด้านการผลิตและบริการ 4) ด้านกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ 5) ด้านการบัญชีและการเงิน 6) ด้านการบริหารจัดการ และ 7) ด้านการตลาด ผู้วิจัยนำรายการหลักความต้องการจำเป็นทั้ง 7 ด้าน มาสร้างเครื่องมือหาหัวข้อฝึกอบรม และให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดียวกันประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือที่สร้างขึ้น ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ผลการประเมินหลักสูตรฝึกอบรมหัวหน้าแผนกวิชาเพื่ออบรมวิทยากรวิสาหกิจชุมชน ตามรูปแบบ CIPP สรุปผลได้ ดังนี้ 1) ประเมินสภาวะแวดล้อมหลักสูตรฝึกอบรม พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ประเมินปัจจัยนำเข้าซึ่งเป็นการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรม และประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินผลการฝึกอบรม พบว่าหลักสูตรมีความสอดคล้องสูงทุกรายการ 3) ประเมินกระบวนการจากการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้จริง ได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านทฤษฎีเท่ากับ 83.78/84.12 คะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านปฏิบัติ มีค่าร้อยละ 77.34 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทั้งด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติ และ 4) ประเมินผลผลิต พบว่า ความพึงพอใจของวิทยากรวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อการจัดฝึกอบรมของหัวหน้าแผนกวิชา อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ต่อการจัดการฝึกอบรมของวิทยากรวิสาหกิจชุมชน พบว่า วิสาหกิจชุมชนมีความพึงพอใจต่อการจัดอบรมของวิทยากรวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นระบบการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดด้านทฤษฎี 80/80 และด้านปฏิบัติร้อยละ 75 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: การพัฒนาระบบการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชน การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมหัวหน้าแผนกวิชาเพื่ออบรมวิทยากรวิสาหกิจชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก ภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

² รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

³ ผู้นิพนธ์ประสานงาน โทร. 08-1396-6390 อีเมล: pratinlain63@gmail.com

The Development of System to Promote Community Enterprise in Educational Institutes under the Office of Vocational Education Commission

Pratin Leanchumroon¹ Pisit Methapatara² and Pirote Stirayakorn²

Abstract

The research on The Development of System to Promote Community Enterprise in Educational Institutes under the Office of Vocational Education Commission' has been designed as a research and development to conduct on both qualitative and quantitative study with the purposes on developing and evaluating the system to promote community enterprise in educational institutes under the Office of Vocational Education Commission. The results can be concluded as follows. The system to promote community enterprise in educational institutes under the Office of Vocational Education Commission comprises 2 main parts; part 1- the analysis of the needs on competency set in training which were used as a guideline to construct training program and its content according to the needs of the community enterprise. Part 2- the development of train-the-trainer program for the department heads to train the leaders of the community enterprises was evaluated in overall by the specialists at high level. The results on the competency set needs details on the reported by specialists in the field of community enterprises showed high necessity which can be divided into 7 aspects. And this 7 competency set needs were applied to develop training topics which were validated at very high appropriateness in every aspect. The results of the training course efficiency evaluated through CIPP Model can be explained as follows. The context evaluation was very high similar to the input evaluation, in every aspect. The process evaluation was conducted by the implementation with the efficiency of the training program at 83.78/84.12 and the achievement of the practical part at 77.34 higher than the set criteria on both theory and practice. The product evaluation showed by the achievement of the department heads who joined the training program. Their achievement on the theoretical part equal 84.79/ 83.98 and that of practical part at 76.30 higher than the set criteria on both aspects. Moreover, the leaders of the community enterprises reported very high satisfaction on the training. This can be concluded that 'The Development of System to Promote Community Enterprise in Educational Institutes under the Office of Vocational Education Commission' conducted by the researcher reached high efficiency according to the research hypothesis.

Keywords: The development of system to promote community enterprise, train-the-trainer program for the department heads on community enterprises, Vocational Education Commission

¹ Doctoral Degree Student. Faculty of Technical Education. King Mongkut's University of Technology North Bangkok

² Associate Professor Department of Technical Education Management, Faculty of Technical Education, King Mongkut's University of Technology North Bangkok

* Corresponding Author Tel. 08-1396-6390 E-mail: pratinlain63@gmail.com

1. บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554) ได้น้อมนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ โดยเน้นการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และสังคมให้เป็นรากฐานการพัฒนาที่สำคัญของประเทศ และให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชนด้วยการบูรณาการกระบวนการผลิตบนฐานศักยภาพ และความเข้มแข็งของชุมชนอย่างสมดุล เน้นการผลิตเพื่อการบริโภคอย่างพอเพียงภายในชุมชน รวมทั้งพัฒนาระบบการป้อนเพาะวิสาหกิจชุมชน ควบคู่ไปกับการสร้างผู้ประกอบการใหม่ด้วยการพัฒนาความรู้ด้านการจัดการ การตลาด องค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสินค้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น พัฒนามาตรฐานสินค้า การสร้างตราสินค้า การจัดการเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา และการพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพของกลุ่มต่างๆ ให้สอดคล้องกับความหลากหลายของชุมชน เพื่อลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ [1]

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาวิสาหกิจชุมชน มีบทบาทค่อนข้างสูงในการนำมาใช้เป็นเครื่องมือ ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ แต่ยังมีวิสาหกิจชุมชนอีกเป็นจำนวนมากที่การพัฒนายังไม่ประสบผลเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากบางกลุ่มมีพื้นฐานด้านการศึกษา ด้านองค์ความรู้เพื่อเรียนรู้ ที่จะพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการจัดการทุก ๆ ด้านจากการศึกษางานวิจัยของ สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนพบว่า ปัญหาของชุมชนประการหนึ่งในการประกอบกิจการ คือ การสนับสนุนของภาครัฐไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของชุมชน และงานวิจัยของพัชรินทร์ [2] พบว่า ปัจจัยที่เป็นตัวเสี่ยงต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านก่างปลา อ.เมือง จ.เลย ที่จะทำให้การพัฒนาได้ไม่ดีประการหนึ่ง คือการขาดการส่งเสริมและสนับสนุนจากองค์กรภายนอกทางด้าน การอบรมให้ความรู้ และงานวิจัยของพิทักษ์พงศ์ [3] พบว่ากลุ่มผู้ผลิตสินค้า “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาให้การส่งเสริมสนับสนุนในการอบรมให้ความรู้ในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการเพิ่มมากขึ้น และมีเนื้อหาของความรู้ที่ทันกับยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่าง

รวดเร็ว เพื่อที่กลุ่มผู้ผลิตสินค้าจะได้นำเอาความรู้ที่เป็นประโยชน์นำมาปรับใช้กับการประกอบกิจการ ซึ่งจากงานวิจัยข้างต้นจะเห็นได้ว่าวิสาหกิจชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานทั้งด้านการบริหารจัดการ การตลาด การผลิต การจัดทำบัญชี การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น โดยต้องการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐเข้ามาให้การสนับสนุนในการอบรมให้ความรู้ในด้านต่างๆ เหล่านี้

ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้เข้าไปมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในหลายด้าน สร้างศักยภาพชุมชนให้สามารถจัดการความรู้ในชุมชนของตนเองและสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ชุมชนทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้การพัฒนาหลักสูตรที่สามารถเชื่อมต่อกับองค์ความรู้ท้องถิ่น วิธีการจัดการวิสาหกิจในชุมชน การปูพื้นฐานด้านธุรกิจ ตลอดจนด้านการสร้างอาชีพและพัฒนาองค์ความรู้แก่ชุมชน การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะในการเป็นผู้ประกอบการแก่วิสาหกิจชุมชนให้สามารถสร้างอาชีพและสร้างธุรกิจได้อย่างเป็นรูปธรรม จำเป็นต้องอาศัยความรู้ ทักษะ และความจำเป็นในทุกสาขาวิชาที่จะส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมดังกล่าวให้บรรลุวัตถุประสงค์

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว จึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาระบบการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาขึ้น โดยการจัดทำรายการหลักความต้องการจำเป็นในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่สอดคล้องกับความต้องการของวิสาหกิจชุมชนอย่างแท้จริง และจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมหัวหน้าแผนกวิชา เพื่อให้หัวหน้าแผนกวิชาสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปฝึกอบรมครูในแผนกวิชาที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และความชำนาญเฉพาะด้านที่ตรงกับความต้องการของชุมชน ให้สามารถจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งจะส่งผลให้วิสาหกิจชุมชนเกิดความเข้มแข็งและยั่งยืนได้อย่างเป็นรูปธรรมบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาและประเมินระบบการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3. สมมติฐานของการวิจัย

ระบบการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพของหลักสูตรตามเกณฑ์ที่กำหนด E_1/E_2 ที่ร้อยละ 80/80 และประสิทธิภาพด้านปฏิบัติร้อยละ 75

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อพัฒนาและประเมินระบบการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยทำการศึกษาอย่างเป็นระบบในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

4.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาระบบการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

4.2 พัฒนาระบบการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชน และสอบถามจากหัวหน้าศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการของสถานศึกษา แล้วนำไปจัดทำร่างระบบการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชน

4.3 ประเมินระบบการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนประเมินความเหมาะสมของระบบการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชนของสถานศึกษา ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์

หาค่าทางสถิติ แล้วแปลความหมายตามแนวทางของ Best [4]

4.4 การศึกษาสภาพปัญหาเพื่อการจัดทำรายการหลักความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม

ศึกษาข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยต่างๆ และสอบถามจากบุคลากรภาครัฐที่ทำหน้าที่ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการฝึกอบรม แล้วนำสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลกับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน โดยกลุ่มเป้าหมายเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนด 76 จังหวัดๆ ละ 2 คน รวม 152 คน ซึ่งผู้วิจัยเก็บข้อมูล ณ งานจัดแสดงสินค้าและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน OTOP ณ อิมแพ็ค เมืองทองธานี จ.นนทบุรี

4.5 จัดทำรายการหลักความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม ผู้วิจัยนำผลที่ได้มาสร้างเครื่องมือเพื่อศึกษารายการหลักความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เก็บข้อมูลกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชน ซึ่งประกอบด้วย ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ตัวแทนบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชน และครู/ อาจารย์ที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชน จำนวน 42 คน ใน 14 จังหวัดภาคใต้ จังหวัดละ 3 คน โดยเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยผลการประเมินความคิดเห็นที่จะนำมาจัดทำรายการหลักความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมของวิทยากรวิสาหกิจชุมชนต้องอยู่ในระดับมากขึ้นไป

4.6 ศึกษาหัวข้อฝึกอบรมของแต่ละ รายการหลักที่ตรงกับความต้องการของวิสาหกิจชุมชน ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อศึกษาหัวข้อฝึกอบรมของแต่ละรายการหลักที่ตรงกับความต้องการของวิสาหกิจชุมชน โดยพิจารณาความเหมาะสม ครอบคลุมความรู้และทักษะที่ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ซึ่งในแต่ละด้านจะประกอบด้วยหัวข้อหลักและหัวข้อย่อย โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของแบบประเมิน ผู้วิจัยได้กำหนดช่วงของค่าเฉลี่ยตามแนวทางของ Best

4.7 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดทำหลักสูตร ผูกอบรมหัวหน้าแผนกวิชาเพื่ออบรมวิทยากรวิสาหกิจ ชุมชน ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยต่างๆ จาก กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ และผู้ที่มีส่วนในการส่งเสริมวิสาหกิจ ชุมชน แล้วนำข้อมูลมาสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษา ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมกับ หัวหน้าแผนกวิชาที่มีบทบาทในการเสริมสร้างวิสาหกิจ ชุมชนของสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดพังงา และภูเก็ตจากสถานศึกษา 4 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิค พังงา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพังงา วิทยาลัยการ อาชีพตะกั่วป่า วิทยาลัยการอาชีพท้ายเหมือง และ วิทยาลัยเทคนิคคลอง สำหรับการศึกษาคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย ที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลจะใช้วิธีการเลือกตามเกณฑ์ที่ กำหนดจำนวน 25 คน

4.8 พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมหัวหน้าแผนกวิชาเพื่อ อบรมวิทยากรวิสาหกิจชุมชน ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา ข้อมูลและรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่างๆ มาวิเคราะห์ความรู้และทักษะที่ จำเป็นในการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อนำมากำหนด เป็นหัวข้อเรื่องในการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมโดยได้ ทั้งหมด 10 หัวข้อเรื่องให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนา หลักสูตร นักการศึกษาซึ่งเป็นอาจารย์ที่ทำการสอนใน ระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก จำนวน 5 คน ประเมินความสอดคล้อง (IOC)

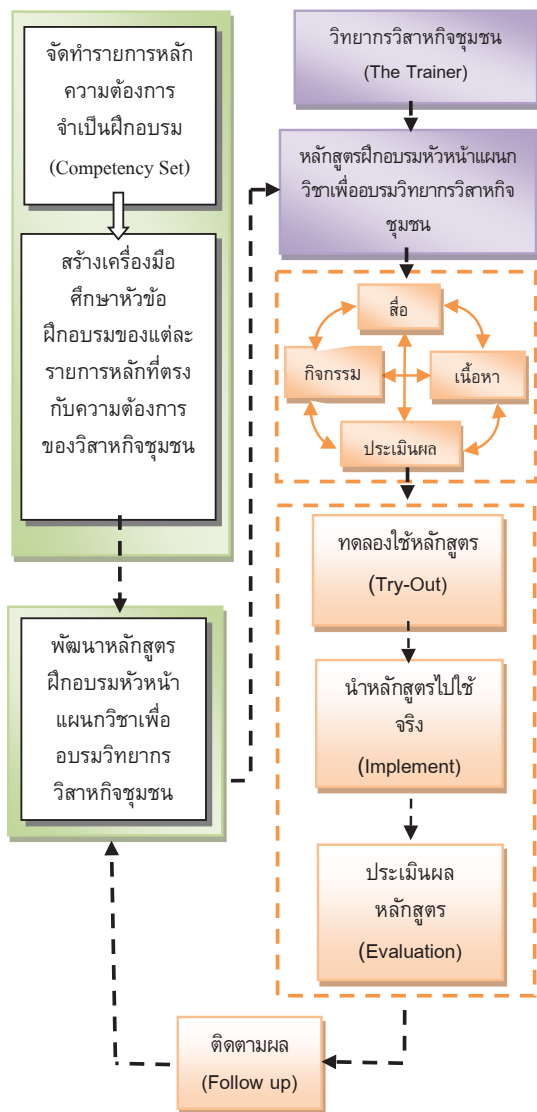
4.9 ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ นำเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ หลักสูตรฝึกอบรมที่ผ่าน การประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษา เห็นชอบแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย คือหัวหน้า แผนกที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชน ในวิทยาลัยเทคนิคพังงาจำนวน 12 คน วิทยาลัยการ อาชีพตะกั่วป่าจำนวน 5 คน วิทยาลัย การอาชีพท้าย เหมืองจำนวน 5 คนและวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จำนวน 3 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 25 คน ใช้เวลาการฝึก อบรมจำนวน 10 วัน ๆ ละ 6 ชั่วโมง รวม 60 ชั่วโมง แบ่ง การอบรมออกเป็น 2 ระยะๆ ละ 5 วัน หาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม ด้านทฤษฎี 80/80 และด้านปฏิบัติร้อยละ 75

4.10 นำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้จริง ผู้วิจัยได้นำ หลักสูตรฝึกอบรมไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับหัวหน้า แผนกวิชาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวิสาหกิจ ชุมชน โดยใช้ชุดฝึกอบรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น กลุ่ม เป้าหมายได้แก่ หัวหน้าแผนกวิชาที่มีบทบาทในการ เสริมสร้างวิสาหกิจชุมชนในอาชีวศึกษาจังหวัดพังงาซึ่ง เป็นผู้ที่มีความสามารถในการสอนและการเสริมสร้าง วิสาหกิจชุมชน เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปีจำนวน 9 คน

4.11 ติดตามและประเมินผลหลักสูตร ผู้วิจัยได้ ติดตามผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรมของหลักสูตรโดยการ ประเมินความพึงพอใจจากผู้เข้ารับการฝึกอบรม กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการติดตามผลการใช้หลักสูตร ฝึกอบรม ได้แก่ ครูในแผนกวิชาที่มีบทบาทในการ เสริมสร้างวิสาหกิจชุมชนในอาชีวศึกษาจังหวัดพังงา ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 7 คน นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ติดตาม ผลการใช้หลักสูตรของวิทยากรวิสาหกิจชุมชน จำนวน 3 คนที่ได้มีการนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้กับผู้ประกอบการ วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่

5. ผลการวิจัย

ผลการพัฒนาระบบการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชนของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

รูปที่ 1 ระบบการเสริมสร้างวิชาทักษะของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา

5.1 ผลการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างวิชาทักษะของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งระบบประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 จัดทำรายการหลักความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม และสร้างเครื่องมือศึกษาหัวข้อฝึกอบรม ที่ตรงกับความต้องการของวิชาทักษะ และส่วนที่ 2 พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมหัวหน้าแผนกวิชาเพื่ออบรมวิทยากรวิชาทักษะ ประเมินความเหมาะสมของระบบการเสริมสร้างวิชาทักษะ

ชุมชนของสถานศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวิชาทักษะของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้สอนในสาขาบริหารธุรกิจ และผู้สอนในสาขาการวิจัย ไม่น้อยกว่า 10 ปี สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท จำนวน 5 คน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.90

5.2 ผลการจัดทำรายการหลักความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมเพื่อการเสริมสร้างวิชาทักษะ สำหรับวิทยากรวิชาทักษะนำไปใช้ศึกษาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม โดยผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวิชาทักษะในภาคใต้ จำนวน 42 คน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ที่มีความคิดเห็นในระดับมากขึ้นไป มีจำนวน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการเขียนแผนธุรกิจ ค่าเฉลี่ย 4.90 2) ด้านการตลาดค่าเฉลี่ย 4.88 3) ด้านการเงินและบัญชีค่าเฉลี่ย 4.79 4) ด้านทักษะและเทคโนโลยีช่างชุมชนค่าเฉลี่ย 4.43 5) ด้านการผลิตและบริการค่าเฉลี่ย 4.21 6) ด้านการบริหารจัดการค่าเฉลี่ย 4.00 และ 7) ด้านกฎหมายและระเบียบข้อบังคับค่าเฉลี่ย 3.62 แล้วนำรายการหลักความต้องการจำเป็นทั้ง 7 ด้านมาสร้างเครื่องมือศึกษาหัวข้อฝึกอบรมโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) สำหรับใช้เป็นแนวทางการศึกษาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมและจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม ผลการประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือศึกษาหัวข้อฝึกอบรมที่สร้างขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดียวกัน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน มีค่าเฉลี่ย 4.67

5.3 ผลการพัฒนาและประเมินหลักสูตรฝึกอบรมหัวหน้าแผนกวิชาเพื่ออบรมวิทยากรวิชาทักษะ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของหลักสูตร แผนกฝึกอบรม หัวข้อเรื่อง วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหา สื่อการสอน กิจกรรม แบบทดสอบ ใบเฉลยแบบทดสอบ และใบประเมินผลการฝึกอบรม ซึ่งหลักสูตรฝึกอบรม ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยเนื้อหาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จำนวน 10 หัวข้อเรื่อง ได้แก่ 1) การ

วิเคราะห์งาน 2) การเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม 3) การสร้างใบเนื้อหา 4) การสร้างใบสั่งงาน 5) การสร้างใบลำดับขั้นการปฏิบัติงาน 6) ใบแบบฝึกหัดและแบบทดสอบ (7) การสร้างใบประเมินผลการปฏิบัติงาน 8) การออกแบบและสร้างสื่อการสอน 9) ทฤษฎีการเรียนรู้และวิธีการสอน และ 10) การวางแผนการสอน ผู้วิจัยได้ประเมินหลักสูตรฝึกอบรบตามรูปแบบ CIPP Model ของ Daniel L. Stufflebeam [4] ดังนี้

การประเมินสภาพแวดล้อม เป็นการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม ในแต่ละรายการดังนี้ 1) หลักสูตรสามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้ ค่าเฉลี่ย 4.80 2) จุดมุ่งหมายหลักสูตรตรงกับความต้องการของ ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ค่าเฉลี่ย 4.60 3) หัวข้อเรื่องการฝึกอบรมมีความครบถ้วนและครอบคลุมหลักสูตร ค่าเฉลี่ย 4.60 4) หัวข้อเรื่องเรียงลำดับได้อย่างเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 4.60 5) วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมมีความชัดเจนอ่านเข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ย 4.60 6) เนื้อหาในใบเนื้อหาอ่านเข้าใจง่ายและรูปแบบของใบเนื้อหาที่น่าสนใจ ค่าเฉลี่ย 4.40 7) สื่อการสอน (Power Point) ครอบคลุมเนื้อหา ค่าเฉลี่ย 4.60 8) แบบฝึกหัดตรงตามหัวข้อเรื่อง ค่าเฉลี่ย 4.60 9) คำถามมีความชัดเจนเข้าใจง่ายและมีคำตอบที่แน่นอนเพียงคำตอบเดียวค่าเฉลี่ย 4.80 และ 10) แผนการฝึกอบรมเหมาะสม ค่าเฉลี่ย 4.60 โดยในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.65

การประเมินปัจจัยนำเข้า ผู้วิจัยมีการประเมิน 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ผลการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรม และส่วนที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินผลการฝึกอบรม ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

1) สรุปผลการประเมินความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรมหัวหน้าแผนกวิชาเพื่ออบรมวิทยากรวิสาหกิจชุมชน โดยผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้สอนในสาขาบริหารธุรกิจ และผู้สอนในสาขาการวิจัย จำนวน 5 คน ประเมินความสอดคล้องใน 4 รายการ ได้แก่ 1) การประเมินความสอดคล้องระหว่างหัวข้อเรื่องกับหลักสูตรฝึกอบรม 2) การประเมินความสอดคล้อง

ระหว่างวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมกับหัวข้อเรื่อง 3) การประเมินความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม และ 4) การประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องของทั้ง 4 รายการอยู่ในระดับสูง และผลการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ (Try-out) พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีประสิทธิภาพในภาพรวม มีค่าเท่ากับ 82.77/80.99 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด E_1/E_2 ที่ร้อยละ 80/80 ประสิทธิภาพในด้านปฏิบัติได้ค่าเฉลี่ยคิดเห็นร้อยละ 82.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 75 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งชุด มีค่าความเชื่อมั่นสูงมาก โดยมีค่าความเชื่อมั่น 0.82

2) สรุปผลการประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินผลการฝึกอบรมโดยผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินใน 3 รายการ ได้แก่ 1) แบบประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินการฝึกอบรมต่อหลักสูตรฝึกอบรม 2) แบบประเมินผลการฝึกอบรม การสอนทฤษฎี และ 3) แบบประเมินผลการฝึกอบรมการสอนปฏิบัติ พบว่าทั้ง 3 รายการมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.89

การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรฝึกอบรมหัวหน้าแผนกวิชาเพื่ออบรมวิทยากรวิสาหกิจชุมชนในขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้จริง (Implementation) พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีค่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านทฤษฎีในภาพรวมทั้ง 10 หัวข้อเรื่อง ได้แก่ 1) การวิเคราะห์งาน 2) การเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม 3) การสร้างใบเนื้อหา 4) การสร้างใบสั่งงาน 5) การสร้างใบลำดับขั้นการปฏิบัติงาน 6) ใบแบบฝึกหัดและแบบทดสอบ 7) การสร้างใบประเมินผลการปฏิบัติงาน 8) การออกแบบและสร้างสื่อการสอน 9) ทฤษฎีการเรียนรู้และวิธีการสอน และ 10) การวางแผนการสอน เท่ากับ 83.78/84.12 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด E_1/E_2 ที่ร้อยละ 80/80 และคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านปฏิบัติมีค่าร้อยละ 77.34 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 75 เช่นกัน

การประเมินผลผลิต เป็นขั้นตอนการติดตามและประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรมโดย ผลการประเมินความพึงพอใจของวิทยากรวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อการจัดฝึก

อบรมของหัวหน้าแผนกวิชาในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.80 และผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ต่อการจัดการฝึกอบรมของวิทยากรวิสาหกิจชุมชน พบว่าวิสาหกิจชุมชนมีความพึงพอใจต่อการจัดอบรมของวิทยากรวิสาหกิจชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.59

6. อภิปรายผลและสรุปผล

6.1 ผลการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่พัฒนาขึ้นผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ นำมาพัฒนาระบบการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชนของสถานศึกษา เพื่อให้ระบบการดำเนินงานเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชนของสถานศึกษา มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม ซึ่งจะส่งผลต่อศักยภาพและความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน โดยมีสถานศึกษาเป็นผู้ให้บริการทางด้านวิชาการแก่วิสาหกิจชุมชน

6.2 ผลการจัดทำรายการหลักความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมซึ่งผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนและตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเสริมสร้างวิสาหกิจชุมชน มีความคิดเห็นในระดับมากขึ้นไปมีจำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการเขียนแผนธุรกิจ ด้านการตลาด ด้านการเงินและบัญชี ด้านทักษะและเทคโนโลยีช่างชุมชน ด้านการผลิตและบริการ ด้านการบริหารจัดการ และด้านกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธงพล [6] ที่จะนำไปใช้ในการสร้างเครื่องมือศึกษาหัวข้อฝึกอบรม สำหรับวิทยากรวิสาหกิจชุมชนใช้เป็นแนวทางสำหรับนำไปใช้ศึกษาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมและจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมต่อไป

6.3 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมหัวหน้าแผนกวิชาเพื่ออบรมวิทยากรวิสาหกิจชุมชน หลักสูตรฝึกอบรมหัวหน้าแผนกวิชาเพื่ออบรมวิทยากรวิสาหกิจชุมชน ที่พัฒนาขึ้นและนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย แล้วนำมาวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมหัวหน้าแผนกวิชา เพื่ออบรมวิทยากรวิสาหกิจชุมชนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

E_1/E_2 เท่ากับ 83.78/84.12 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 80/80 และภาคปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 77.34 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 75 เช่นเดียวกัน อาจเป็นผลมาจากการออกแบบหลักสูตร ผู้วิจัยได้ใช้การหาความต้องการจำเป็นของการฝึกอบรม (Training Needs) โดยการจัดทำรายการหลักความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรมเพื่อสำรวจหาความต้องการในการฝึกอบรม แล้วนำมากำหนดวัตถุประสงค์ ของการจัดการฝึกอบรม มีการออกแบบ หลักสูตรฝึกอบรมในส่วนต่างๆ สำหรับการจัดการฝึกอบรมให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งได้จากการวิเคราะห์หัวข้อเรื่อง หัวข้อหลักและหัวข้อย่อย โดยนำหัวข้อเรื่องทั้ง 10 หัวข้อมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้หัวข้อเรื่องย่อยที่มีรายละเอียดของเนื้อหาที่ชัดเจนขึ้น โดยวิเคราะห์ถึงความรู้หลักและความรู้ย่อย ในแต่ละหัวข้อเรื่อง จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ไปเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อกำหนดสร้างหลักสูตรฝึกอบรมหัวหน้าแผนกวิชาเพื่ออบรมวิทยากรวิสาหกิจชุมชน ซึ่งหลักสูตรฝึกอบรมจะประกอบด้วย ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ กิจกรรม การจัดฝึกอบรมได้แก่ การทำใบแบบฝึกหัด แบบทดสอบ การทำใบงาน มีการออกแบบสื่อการสอน มีการประเมินผลโดยการสร้างเกณฑ์การประเมินที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ จึงส่งผลให้หลักสูตรฝึกอบรมหัวหน้าแผนกวิชา เพื่ออบรมวิทยากรวิสาหกิจชุมชน มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับพิสิฐ [7] การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับช่างอุตสาหกรรม มี 3 ขั้นตอน คือ การสำรวจหาความต้องการหรือสภาพของปัญหาแท้จริงที่เกิดขึ้น การกำหนดวัตถุประสงค์ ของการจัดการฝึกอบรม และการออกแบบส่วนต่างๆ สำหรับการจัดการฝึกอบรมให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีการกำหนดวัตถุประสงค์ซึ่งได้จากการวิเคราะห์หัวข้อเรื่อง หรือการวิเคราะห์งาน กำหนดรายละเอียดของหลักสูตร โดยองค์ประกอบของหลักสูตร มีด้วยกัน 4 ส่วนที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ได้แก่ เนื้อหา สื่อ กิจกรรม และการประเมินผล และสอดคล้องกับ ชูชัย [8] ได้กล่าวไว้รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรม การกำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม การคัดเลือกและออกแบบ

โครงการฝึกอบรม การจัดการฝึกอบรม การสร้างเกณฑ์
สำหรับการประเมินผล และการประเมินผล

หลักสูตรฝึกอบรมหัวหน้าแผนกวิชาเพื่ออบรม
วิทยากรวิสาหกิจชุมชน ผู้เชี่ยวชาญประเมินสภาวะ
แวดล้อมหลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ
มากที่สุด ประเมินปัจจัยนำเข้ามีความสอดคล้องสูงทุก
รายการ ประเมินกระบวนการจากการนำหลักสูตรฝึก
อบรมไปใช้จริง ได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านทฤษฎีและ
ปฏิบัติสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดทั้ง 2 ด้าน และผลการ
ประเมินความพึงพอใจของวิทยากรวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อ
การจัดฝึกอบรมของหัวหน้าแผนกวิชามีค่าอยู่ในระดับ
มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับทัศนีย์ [9] ได้ศึกษาการพัฒนา
และหาประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมวิทยากรเพื่อ
พัฒนาบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วน
ตำบล พบว่าหลักสูตรฝึกอบรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมี
ประสิทธิภาพในภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80
ประสิทธิภาพการสอนปฏิบัติสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ
75 และผลการนิเทศการสอนด้านทฤษฎีและปฏิบัติ
ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากหลักสูตร
ฝึกอบรมที่สร้างขึ้นได้มีการวิเคราะห์หัวข้อเรื่องหลัก
หัวข้อเรื่องย่อย โดยมีภาควิเคราะห์รายการความรู้ เพื่อ
การเขียนวัตถุประสงค์ เชิงพฤติกรรมอย่างเป็นลำดับ
ขั้นตอน และสอดคล้องกับอัครรัตน์ [10] ได้ศึกษาการ
พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมหัวหน้างานเพื่อพัฒนาหลักสูตร
การสอนงานปฏิบัติในสถานประกอบการ พบว่า ผลการ
สอนงานปฏิบัติให้กับพนักงานในหน่วยงานจากชุดฝึก
อบรมที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับดีทุกคน การติดตามผล
สำหรับผู้บังคับบัญชาของหัวหน้างานที่เข้ารับการฝึก
อบรมทั้งในขั้นตอนการวิจัยและการพัฒนา พบว่า ผู้
บังคับบัญชาของหัวหน้างานที่เข้าฝึกอบรม มีความ
คิดเห็นเกี่ยวกับการนำเอาความรู้และทักษะที่ได้จากการ
ฝึกอบรมไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรและชุดฝึกอบรมเพื่อ
สอนงานปฏิบัติ มีความเหมาะสมตรงกันในระดับมาก และ
การติดตามผลสำหรับพนักงานที่ผ่านการสอนงานปฏิบัติ
จากหัวหน้างานทั้งในขั้นการวิจัยและพัฒนา พบว่า
พนักงานที่ผ่านการสอนงานปฏิบัติจากหัวหน้างานมี
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรและชุดฝึกอบรม
การสอนงานปฏิบัติมีความเหมาะสมตรงกันในระดับมาก

ซึ่งตรงกับสมมติฐานการวิจัย แสดงว่าการฝึกอบรม
หัวหน้าแผนกวิชาเพื่ออบรมวิทยากรวิสาhekิจชุมชน
สามารถเพิ่มศักยภาพของครูในแผนกวิชาให้สามารถเป็น
วิทยากรวิสาhekิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

7.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) เป็นแนวทางให้สำนักงานคณะกรรมการการ
อาชีวศึกษา นำไปกำหนดเป็นนโยบายเพื่อนำไปพัฒนา
ระบบการเสริมสร้างวิสาhekิจชุมชนของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2) เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษากำหนด
เป็นนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำระบบที่ได้จาก
การวิจัยไปใช้ในการเสริมสร้างวิสาhekิจชุมชน

3) เป็นแนวทางให้หน่วยงานต่างๆ ตาม
โครงสร้างของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้าง
วิสาhekิจชุมชนนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้ในการจัดอบรม
วิทยากรวิสาhekิจชุมชน ก่อนการจัดฝึกอบรมให้กับ
ผู้ประกอบการวิสาhekิจชุมชน

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

1) ควรจัดทำการวิจัยระบบการเสริมสร้าง
วิสาhekิจชุมชนระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประเทศ
ในอาเซียน

2) ควรทำการศึกษาวิจัยการประยุกต์ใช้รูปแบบ
เดียวกันนี้ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในสาขาวิชาชีพที่
เน้นสมรรถนะให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3) ควรศึกษาวิจัยระบบการเสริมสร้างวิสาhekิจ
ชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

8. เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2549). แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-
2554). กรุงเทพฯ.
- [2] พัทธินทร์ งามสวัสดิ์. (2548). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ
แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาวิสาhekิจชุมชนกลุ่มออม
ทรัพย์เพื่อการผลิต บ้านก้างปลา หมู่ที่ 3 ต.ชัยพฤกษ์
อ.เมือง จ.เลย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา ภาควิชาสังคมศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

- [3] พิทักษ์พงษ์ กิตติโสภณ. (2550). การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนภายใต้พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 : ศึกษากรณี กลุ่มผู้ผลิตสินค้า “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- [4] ไพโรจน์ สติรยากร. (2547) การพัฒนารูปแบบฝึกอบรมเทคนิคการสอนงานปฏิบัติในหน่วยงาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรม ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- [5] Stufflebeam, Daniel L. et.al. Educational Evaluation and Decision Making. (1971). Itasca, Illinois : Peacock Publisher Inc.
- [6] ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และทิศ สังขรัตน์. (2556). รายงานวิจัยแนวทางการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตลุ่มทะเลสาบสงขลา : ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- [7] พิสิฐ เมธภัทร. (2548). “การประเมินผลการฝึกอบรมวิทยากรสอนงานปฏิบัติในสถานประกอบการ”วารสารวิทยาศาสตร์ประยุกต์. ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 : 2.
- [8] ชูชัย สมितिไกร. (2551). การฝึกอบรมบุคลากรในงานกรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [9] ทศนีย์ นาคุณทรง. (2552). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมวิทยากรเพื่อพัฒนาบุคลากร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- [10] อัครรัตน์ พูลกระจ่าง. (2550). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมหัวหน้างานเพื่อพัฒนาหลักสูตรการสอนงานปฏิบัติในสถานประกอบการ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารเทคนิคศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.